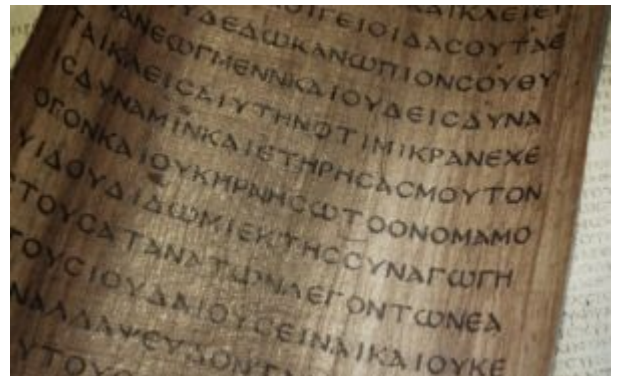

LOGOS ȘI MISTER ÎN ÎNVĂȚAREA UNEI LIMBI STRĂINE

Autor: Alin Vara | 27 iulie 2022

Acest articol a fost publicat și pe blogul autorului, îl puteți accesa aici.

Cuvintele sunt doar diferitele măști ale aceleiași relații universale dintre conștiință și marele mister al Ființei.

M-am opintit pe drumul învățării limbilor clasice, greaca și latina, mai bine de zece ani. Însă abia în ultimii doi ani am reușit să mai tai printre liane și să avansez prin jungla populată de fiarele numite „Deznădedje”, „Teama de învățat pe de rost” sau „Lasă, n-are rost, e ok și cu traduceri moderne”. Secretul a stat în descoperirea unei noi metode, despre care aș dori să spun câteva cuvinte.

Aceasta nu este, de fapt, atât de nouă. Ea era folosită, cu unele variații contextuale, încă din Antichitate. Simplu spus, ea este metoda „imersiunii” în universul limbii pe care vrei să o înveți. Ea presupune folosirea acelei limbi încă de la început, prin citit, scris și chiar vorbit. Noțiunile gramaticale sunt introduse doar treptat, ca explicații pentru ceea ce studentul întâlnește deja în diverse situații lingvistice. Ulterior e că s-au păstrat diverse manuale de greacă sau de latină din Antichitate, în care se vede că învățăceii erau puși în situația de a exersa noua limbă de la început, prin lecturarea unor propoziții elementare sau prin conversații simple.

Astăzi ni se pare un pic ciudat, mai ales când ne gândim la greacă și latină, cunoscute în mod convențional ca „limbi moarte”. Cum adică să citești sau chiar să vorbești de la început în greacă sau latină? Ei bine, practica aceasta s-a menținut și în Evul Mediu, până acum aproximativ 150 de ani. S-a impus atunci o nouă paradigmă de învățare a limbilor străine, care împrumuta viziunea scientiștii, pozitivistă din științele exacte, în care natura era investigată ca o simplă mașinărie, o materie „moartă”, fără sens sau orientare mai înaltă. La fel au fost studiate și limbile, ca mecanisme ale căror structuri – în special gramatica – puteau fi investigate și învățate. Rețeta părea simplă: descifrezi

structura, adică gramatica, și apoi vei putea ști acea limbă. Așa s-a născut metoda „tradițională” – de fapt, profund modernă! – de organizare a studiului după formula: 1. noțiuni noi de gramatică; 2. aplicarea lor prin exerciții de traducere și analiză gramaticală. Și tot astfel a devenit posibil să poți finaliza cu notă maximă un ciclu de studiu al unei limbi, dar de fapt să nu o cunoști în profunzime; să poți descifra o structură gramaticală a unei propoziții, dar să nu poți citi fluent orice text ți-ar pica în mână, nemaivorbind de incapacitatea de a vorbi acea limbă.

Noua metodă (dar de fapt atât de veche) s-a impus în predarea limbilor străine în ultimele decenii. Ea pleacă de la premisa că *orice limbă este un univers lingvistic*, iar pentru a o învăța trebuie să pătrunzi în acest univers. Ca să înveți să înoți, trebuie să intri în apă. Ca să mergi pe bicicletă, trebuie întâi să te urci pe o bicicletă. Ca să înveți o limbă, trebuie să te „scufunzi” în ea, în contextul ei viu, în textele ei și în conversațiile ei. Atât studiile recente de lingvistică, pedagogie și chiar neurologie, cât și experiența milenară confirmă că memorarea este mai ușoară atunci când are loc *într-un context viu, real*. Așa se predau acum limbile moderne, și tot mai mulți profesori de limbi clasice împrumută, măcar parțial, acest model. Mai concret: se mizează mult pe lectură continuă și ascultare a textelor încă de la început, pe relativa absență a traducerilor în limbi moderne, pe asumarea „riscului” de a nu înțelege totul într-un text, în schimbul câștigării fluentei și „imersiunii” în limbă. Și da, unii mizează chiar și pe conversații în limbi clasice!

Dar aș mai spune ceva, fiindcă simt că există un „rest” misterios aici. În opinia mea, cufundarea aceasta într-o limbă funcționează ca metodă de învățare pentru că o limbă este un organism, este *viață*. Adică sens, rațiune, *logos*. Cuvintele noastre descriu realitatea, sunt permanente mijloace de „transport”, în ambele sensuri, între mintea noastră și lumea exterioară. În timp, în contextele culturale și istorice, cuvintele alcătuiesc o *limbă*, un set autonom de forme și reguli lingvistice, toate animate de utilizarea lor repetată de-a lungul veacurilor, ca forme imateriale ce mediază între minte și realitate. Și atunci, dacă eu mă arunc într-un astfel de univers particular, la început mă simt pierdut, dar treptat, cu ajutor, cu răbdare, descopăr că pot să înțeleg acele cuvinte. Și pot să le înțeleg *pentru că ele sunt doar măștile diferite ale aceleiași relații universale între conștiință și marele mister al Ființei*. Eu ajung să înțeleg o limbă pentru că ea este doar o ipostază particulară a Logosului, Cuvântul din care provin și mintea mea, și lucrurile exterioare pe care le înțelege mintea mea. „La început a fost Logosul...[și] toate prin El s-au făcut.” – iată fundamentul care explică atracția noastră față de cuvinte, narațiuni, limbi străine și capacitatea noastră de a le învăța, a le folosi, a le savura.

Imagine: Pixabay